

Centrale
Studentenraad

**College van Bestuur
Spui 21 (Maagdenhuis)
1012 WX Amsterdam**

Nieuwe Achtergracht 170
1018 WV Amsterdam
(020) 525 3726
csr@studentenraad.nl
studentenraad.nl/csr

Datum 24 november 2014
Contactpersoon Linda van Exter
Bijlage(n) 3
Betreft **Advies omtrent beleid instellingstarieven collegegeld 2015-2016**

Geacht College,

Hierbij laat de Centrale Studentenraad (CSR) u weten dat de reactie op uw adviesverzoek t.a.v. de instellingstarieven collegegeld 2015-2016 negatief is, tenzij aan de hieronder uiteengezette vragen en voorwaarden tegemoet gekomen wordt.

Deze zijn:

- Inzicht in de opbouw van de collegegeldtarieven, waarbij een verantwoording gegeven wordt voor de discrepantie tussen de collegegeldtarieven van de Universiteit van Amsterdam, en andere universiteiten zoals de Vrije Universiteit;
- Een verlaging van de collegegeldtarieven zodat zij in overeenstemming zijn met de daadwerkelijke kosten, waarbij ook naar de bachelortarieven wordt gekeken;
- Een antwoord van het College van Bestuur (CvB) op de vraag of een eventuele scheiding tussen de tarieven van niet EER studenten en Nederlandse studenten die een tweede bachelor- of masteropleiding willen volgen wenselijk is.

De bezwaren en vragen van de raad zijn onder twee hoofdlijnen te scharen: Inzage & verlaging tarieven, plus veranderde omstandigheden. Na een algemene inleiding zal binnen deze twee punten uiteengezet worden waarom de raad tot zijn negatieve advies is gekomen. Uiteraard blijft de raad daarbij openstaan voor een dialoog omtrent dit onderwerp.

Achtergrond

In uw aanvraag beargumenteert u dat in afwachting van een definitieve uitspraak in de rechtszaak van de *Stichting Collectieve Actie Universiteiten* (SCAU) tegen acht Nederlandse universiteiten, waaronder de UvA, de tarieven voor de periode 2015-2016 ongewijzigd en zonder indexering zullen worden vastgesteld. De vier doelstellingen van deze rechtszaak luiden als volgt:

- De toegankelijkheid van het hoger onderwijs;
- De mogelijkheid van een multidisciplinaire studie;

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

- Een verantwoordbare besteding van publieke middelen en kostentransparantie;
- Transparant bestuur van publieke onderwijsinstellingen en instellingen op een bijzondere grondslag.¹

Hoewel de CSR uw intentie om geen inflatiecorrectie e.d. toe te passen toejuicht, kleven er voor studenten echter grote bezwaren aan de bovenstaande redenering. Navraag bij SCAU wijst namelijk uit dat deze rechtszaak inmiddels in de cassatiefase is, en dat de uitspraak nog jaren op zich kan laten wachten. Tot die tijd bent u, zo concluderen wij uit de adviesaanvragen van deze en voorgaande jaren, voornemens om telkens de hoge tarieven voor tweede masters te handhaven. Deze zijn gebaseerd op de door u berekende, maar niet inzichtelijk gemaakte kosten voor studenten van buiten de EER (Bijlage 1).² Dit is niet alleen problematisch voor deze internationale studenten, maar vooral ook voor gedreven, ambitieuze studenten van eigen bodem. In de toekomstige flexibele arbeidsmarkt, waarbij veel vraag is naar breed inzetbare, multidisciplinaire academici, is het onjuist om studenten de kans te ontnemen zich als zodanig te ontwikkelen.

Verder is uw interpretatie van artikel 7.45 plus 7.45a, eerste, tweede of zesde lid WHW, niet in overeenstemming met de intentie van deze wetsartikelen. De Tweede Kamer heeft in 2009 weliswaar besloten om haar verantwoordelijkheid te beperken tot maar één bachelor en één master en de universiteiten bevoegd gemaakt tot het vaststellen van het tarief voor tweede bachelor- en mastergraden, maar dit tarief diende volgens de regering in beginsel slechts tot het dekken van de kosten die de universiteit maakt.³ Deze intentie werd op 13 februari 2014 nog eens bekrachtigd door een nota van toelichting van het ministerie van OCW, door binnen deze context te stellen dat excellente studenten en studenten die extra gemotiveerd zijn, financieel tegemoet gekomen moet worden.⁴ Bovendien heeft de CSR tot nu toe onvoldoende argumenten gehoord waarom de kosten van niet EER studenten, een geheel andere categorie deelnemers aan het hoger onderwijs dan studenten die uit noodzaak tot bijscholing of een zich verdiepende interesse een tweede bachelor- of master willen volgen, op deze laatste groep -die veel minder begeleiding nodig heeft-, wordt toegepast.

Inzage en bijstellingsverzoek

De CSR verzoekt hierbij om duidelijke inzage in de opbouw van de collegegeldtarieven, en verstaat hieronder een specificatie in plaats van een algemeen eindbedrag. Dit laatste is niet onmogelijk. Zo heeft de Vrije Universiteit verleden jaar een zeer uitgebreide specificatie aan zijn studentenraad verstrekt, waarbij onder andere gekeken werd naar de reële groepsgrootte en benodigde begeleiding per opleiding. Aan de hand hiervan zijn er nieuwe berekeningen gemaakt die zijn doorgevoerd in het instellingscollegegeld 2014/15. Deze realistische berekeningen hielden onder andere in dat het instellingscollegegeldtarief voor de bacheloropleidingen verzorgd door de faculteiten der Psychologie en Pedagogiek, Rechtsgeleerdheid, Sociale Wetenschappen en Economische Wetenschappen (m.u.v. de

¹ Website *Stichting Collectieve Actie Universiteiten*, http://www.stcau.nl/wordpress/?page_id=33, geraadpleegd 14-11-2014.

² Website *Universiteit van Amsterdam*, <http://www.uva.nl/onderwijs/bachelor/praktische-zaken/collegegeld/collegegeld.html>, geraadpleegd 14-11-2014.

³ *Kamerstukken II* 2008/09, 31 821, nr. 7, p. 14.

⁴ Bussemaker, M., 'Besluit van 13 februari 2014 tot wijziging van het uitvoeringsbesluit WHW 2008 in verband met een uitbreiding van de categorie studenten die wettelijk collegegeld is verschuldigd', *Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden*, Jaargang 2014, besluit 96, pag.3.

bacheloropleiding International Business Administration) van € 9.000,- werden bijgesteld naar € 5.500,- (Bijlage 2).⁵ Deze bedragen worden ook voorgesteld voor de periode 2015-2016, en wijken dermate af van de door de UvA gevraagde tarieven, dat hier niet slechts sprake is van kleine financiële details, veroorzaakt door een hogere onderwijskwaliteit of meer individuele begeleiding, maar een ernstige discrepantie.

Het bevreemdt de CSR verder dat juist bij een universiteit waarmee de UvA steeds meer samenwerkingsverbanden voor ogen heeft, gespecificeerde inzage en een verlaging van de tarieven wel tot de mogelijkheden behoren, en bij de UvA zelf niet.⁶ Als het de intentie is van het CvB om een steeds innigere verstrengeling tussen beide instellingen te bevorderen, dan zal zij daarbij ook dezelfde transparantie moeten hanteren. De aanpak van de VU, waarbij de focus van het beleid omtrent het instellingscollegetarief zich inmiddels heeft verplaatst van de weggevallen rijksbijdrage en de marktprijs, naar de kostprijs van de niet-bekostigde student, is aanbevelingswaardig. Daarnaast is de VU niet de enige universiteit die zijn tarieven al dan niet gedwongen heeft herzien. Ook de Universiteit Utrecht (een van de mede-gedaagden in de SCAU rechtszaak) heeft recentelijk haar koers gewijzigd.⁷ Haar College van Bestuur stelt daarbij in een nota gedateerd op 27 oktober 2014 het volgende:

*“Studenten die hun 2e master starten tijdens de 1e betalen instellingstarief ter hoogte van het wettelijk tarief; studenten die eerst de 1e master afronden en (direct) daarna starten met de 2e master betalen het hoge instellingstarief. In beide gevallen is de 2e master niet bekostigd. Dit gegeven leidt tot strategisch gedrag: studenten stellen het afstuderen uit zodat zij een 2e master gelijktijdig kunnen aanvragen en deze tegen het lage tarief kunnen afronden. Dit leidt tot vervuiling van gegevens en extra administratieve lasten bij studiebegeleiders en studentenbalies (faculteiten worden geconfronteerd met moeilijk te beantwoorden vragen van studenten over het uitstellen van hun afstuderen). **Om dit strategisch gedrag (en de bijkomende nadelen) te voorkomen is het CvB voornemens om de tarieven voor een aansluitende 2e master die aan de UU wordt gevolgd, gelijk te stellen aan het wettelijk tarief. Financieel lijkt deze maatregel verantwoord.** Weliswaar wordt een 2e master extern niet bekostigd en levert deze zodoende ook geen studiepuntfinanciering op via het interne verdeelmodel; de inschatting is echter dat het aantal studenten dat kiest voor het volgen van een 2e master gelijk zal blijven (d.w.z. studenten die thans het afstuderen in de 1e master uitstellen, doen in het nieuwe regime een aansluitende 2e master). Op dit moment ontvangt de UU voor studenten die strategisch gedrag vertonen ook geen bekostiging. **Dat betekent dus dat de maatregel financieel niet ongunstiger uitpakt dan de huidige situatie.**”⁸*

Daarnaast blijkt dat ook de universiteiten van Nijmegen en Leiden inmiddels besloten hebben tot een verlaging van de tarieven, en dat deze niet per se hoeven te leiden tot financiële

⁵ Website Vrije Universiteit, <http://www.vu.nl/nl/opleidingen/praktische-informatie/collegegeld/volgend/niet-eer-student/index.asp>, geraadpleegd 14-11-2014.

⁶ Denk hierbij aan de AAA-samenwerkingsverbanden zoals het bèta cluster, ACASA, e.d.
⁷ A. van den Hoeven, 'Nota CvB: Instellingscollegegeld 2e aansluitende master aan de UU', http://www.dub.uu.nl/sites/default/files/attachments/968/14.126_ur-nota_instellingscollegegeld_2e_aansluitende_master.aho.pdf. Zie verder ook berichtgeving in de media, o.a. : Website Onafhankelijk Medium Universiteit Utrecht, <http://www.dub.uu.nl/artikel/nieuws/tweede-master-uu-wordt-goedkoper-voor-uuers.html>, geraadpleegd 20-11-2014.

⁸ Hoeven, van den, , A. van Den, 'Nota CvB: Instellingscollegegeld 2e aansluitende master aan de UU', http://www.dub.uu.nl/sites/default/files/attachments/968/14.126_ur-nota_instellingscollegegeld_2e_aansluitende_master.aho.pdf, 1-3, geraadpleegd 20-11-2014. Vet gedrukte arcering aangebracht door L. van Exter.

nadelen voor deze instellingen.⁹ In het licht van bovenstaande, vindt de CSR het niet meer dan redelijk dat het CvB zowel inzage verstrekt, alsmede een herziening van de tarieven serieus overweegt. Als laatste moet hierbij worden opgemerkt dat de suggestie van deelname aan een werkgroep omtrent dit onderwerp door de raad weliswaar zeer wordt gewaardeerd, maar dat deze tegelijkertijd al meer dan een jaar op de planning staat, en nog steeds niet is gematerialiseerd. Bovendien zullen de aanbevelingen van deze werkgroep pas het volgende jaar kunnen worden verwerkt. Gedurende deze periode wordt echter wel het naar de mening van de CSR niet gerechtvaardigde hoge tarief gehanteerd. Verder vervangt de input van een enkel raadslid in een werkgroep niet de urgente vraag naar meer transparantie en verlaging van de tarieven.

Veranderde omstandigheden

De raad heeft grote waardering voor het gebaar van het CvB om, gesteund door de WHW, de pilotregeling zoals genoemd onder 2.10 om te zetten in een permanente regeling.¹⁰ De raad vindt echter dat de voorwaarden die hieronder vallen in het kader van het inmiddels veranderde studeerklimaat niet meer voldoen. Toen deze aanbevelingen werden gedaan, was er immers nog geen sprake van het leenstelsel, dat grote gevolgen heeft voor de financiële situatie van studenten. In uw adviesaanvraag staat bijvoorbeeld dat zij slechts in het geval van een nominale studieduur, plus een onafgebroken studietijd tussen hun eerste en tweede bachelor of master, aan de voorwaarden voor het lagere wettelijk collegegeld voldoen.¹¹ Hoewel dit binnen het kader van de wet valt, is dit problematisch. Niet alleen ontnemt dit studenten de kans om bijvoorbeeld een betekenisvolle buitenlandervaring op te doen –iets dat door het CvB juist wordt aangemoedigd-, ook gaat dit voorbij aan de veranderde financiële omstandigheden.

De CSR verwacht dat de nu al gangbare praktijk onder studenten om een semester of een jaar ‘pauze’ op te nemen, zodat in deze periode voldoende geld verdiend kan worden om de rest van hun studietijd te bekostigen, alleen maar zal toenemen. Studenten die dit niet doen, zullen ook veelal gedwongen worden om extra bijbaantjes te nemen, waardoor hun nominale studietijd onder druk staat. Tegelijkertijd verwacht de maatschappij wel van ze dat zij in de toekomst kunnen inspelen op een telkens veranderende arbeidsmarkt. Dit is niet te combineren met de genoemde voorwaarden, en benadeelt de financieel minder draagkrachtige studenten, wat de toegankelijkheid van het onderwijs tegengaat. De CSR staat op dit punt open voor suggesties van het CvB, bijvoorbeeld over het verruimen van deze voorwaarden. Hij denkt hierbij bijvoorbeeld aan een ‘nominale plus 1’ studieduur, en het vervangen van de voorwaarde ‘onafgebroken’ naar een langere periode.

Verder verzoekt de CSR om een duidelijkere motivatie van het CvB omtrent de koppeling tussen het tarief dat betrekking heeft op internationale studenten –dat overigens ook niet inzichtelijk wordt gemaakt- en de gevraagde collegegelden aan Nederlandse studenten die een tweede bachelor of masteropleiding willen volgen. Omdat de omstandigheden voor beide groepen volledig verschillen, kunnen deze niet een op een met elkaar vergeleken worden. Zo

⁹ Idem, 3.

¹⁰ Bussemaker, M., ‘Besluit van 13 februari 2014 tot wijziging van het uitvoeringsbesluit WHW 2008 in verband met een uitbreiding van de categorie studenten die wettelijk collegegeld is verschuldigd’, *Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden*, Jaargang 2014, besluit 96.

¹¹ Artikel 2.10. Hierbij vraagt de CSR zich overigens ook af of deze hogere tarieven met terugwerkende kracht gelden voor studenten die tijdens hun tweede studie niet aan de voorwaarden blijken te kunnen voldoen.

hebben Nederlandse studenten die een tweede graad willen behalen reeds de academische basisvaardigheden onder de knie, en zullen zij daarom veel minder begeleiding nodig hebben. Alhoewel de prijsdifferentiatie voor niet EER studenten aan de hand van marktconforme argumenten misschien te onderbouwen is, is geenszins bewezen dat deze argumentatie ook voor Nederlandse studenten zou moeten gelden. De CSR adviseert daarom een ontkoppeling tussen deze twee groepen, waarbij deze laatste groep slechts voor de reële, inzichtelijk gemaakte kosten wordt aangeslagen.¹²

Naast bovenstaande punten, heeft de CSR nog enkele kleinere vragen met betrekking tot specifieke artikelnummers. Zo vraagt de raad zich bijvoorbeeld af waar binnen artikelnummer 2.1-3/4 het verschil tussen PPLE en AUC vandaan komt, en hoe dit is begroot. Alle bij de CSR opgekomen vragen zijn echter te ondervangen door het hierboven gedane verzoek om de tarieven inzichtelijk te maken te honoreren.

Er wordt vaak gesteld dat mensen niet ongelimiteerd kunnen studeren op kosten van de maatschappij, maar dit argument is alleen geldig als voor tweede studies het lage, gesubsidieerde tarief van 1906 euro gehanteerd zou worden. Dit is echter niet het geval. Bovengenoemde groep studenten moet voldoen aan het hoge tarief, dat gebaseerd is op de nog immer niet inzichtelijk gemaakte kosten voor niet-EER studenten. Hierbij is de discrepantie tussen de daadwerkelijke kosten en het gevraagde instellingscollegegeld het belangrijkste knelpunt. Studenten profiteren in deze situatie niet van de maatschappij, maar de Universiteit van Amsterdam -die zonder winstoogmerk zou moeten opereren-, profiteert van de student. Niet reële tarieven zijn daarom eigenlijk niet te verantwoorden. Verwijzingen naar de WHW, waarbij universiteiten ruimte wordt gelaten om deze tarieven zelf vast te stellen zijn daarbij niet voldoende, omdat de intentie van deze wet kostendekkende tarieven zonder winstoogmerk beschreef. Slechts bij uitzondering mag hier van af geweken worden.¹³ De CSR hoopt bij zijn reactie op uw adviesaanvraag op een dialoog met het CvB waarbij bovengenoemde bezwaren constructief overwogen worden, en inzage gegeven wordt in de daadwerkelijke kosten van een tweede studie.

Hoogachtend,

Tariq Sewbaransingh

Voorzitter Centrale Studentraad 14|15

~

¹² Volgens berekeningen van SCAU ligt dat bedrag afhankelijk van de opleiding tussen de 5000 en 7000 euro. De goedkoopste opleidingen (bachelor en master) aan de UvA beginnen echter pas bij het starttarief van 9000 euro, en kunnen veel hoger uitvallen.

¹³ Zoals bijvoorbeeld bij opleidingen die volgens de criteria van het NVAO zijn aangemerkt als kleinschalig en intensief. Zie: http://www.nvao.net/kleinschalig_en_intensief_onderrwijs.